

**K.K.T.C.
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü**

1958-1974 Olayları

Mezuniyet Çalışması

**AYSEL GÖKEN
IV C**

960519

Haziran 2000

Lefkoşa / K.K.T.C.

I

ÖNSÖZ

Bu bitirme tez çalışması 1958-1974 arasında Kıbrıs'ta Türk toplumunun nasıl bir dünden, hangi koşullarda, ne tür savaşımalar vererek bugüne geldiğini belirlemeye yardımcı olmak, bir başka deyişle genç kuşaklarımıza toplumsal tarih bilincinin kazandırılmasına katkıda bulunmak için yazılmıştır.

Bu mezuniyet çalışması tamamen olayları yaşayan kişilerden yararlanılarak yapılmıştır. Ulaşılacak istenilen hedef ise; geçmiş ulusal ve toplumsal deneyimlerin canlı tutulması, geçmişi ölü bir tarih olarak değil, insanın kendini ve geleceğini ondan yarattığı canlı bir malzeme olarak değerlendirmek, şimdi ve yarında yaşatmaktır. Ben, Türkoloji öğrencisi olarak bu çalışmayı üstüme düşen görevi layıkıyla yerine getirdiğimi düşünmekteyim.

Beni bu konuda yönlendiren değerli Bölüm Başkanım Yrd. Doc. Dr. Bülent YORULMAZ'a ve değerli bölüm hocalarıma teşekkür ve saygılarımı sunarken ve çalışmanın gelecek kuşaklara ışık tutmasını temenni ederim.

Saygılarımla

AYSEL GÖKEN

GİRİS

Özetlenecek olursa, bugün Kıbrıs'ta yaşayan Türk'ler bundan dörtüüz yıl önce Türkiye'nin çeşitli yerlerinden gelip adaya yerleşmiş, zamanın akışı içinde tarihiyle, kültürü, dini, örf adet, ve ve gelenekleriyle Türklük karakterini koyup canlı tutmuş bir toplumdur.

Kıbrısı silah zoruyla Yunanistan'a bağlama amacı ile kurulan E.O.K.A. tedhiş örgütü, 1 Nisan 1955'te harekete geçtiği zaman, karşısında iki engel görüyordu. 1. Engel sömürgeci İngilizler, 2. Engelse ezeli düşman olarak gördükleri Türkler idi. Toplumumuz E.O.K.A'nın hedefi haline gelir gelmez kurduğu ilk örgüt VOLKAN olmuştur. Gittikçe büyüyen saldırılar karşısında yetersiz kalan, bu örgüt yerine ciddi, disiplinli T.M.T. doğmuştur.

Kıbrıs Türk ve Rum Toplumlari arasında 1955'e kadar bir soğuk savaş biçiminde gelişen mücadeleler 1955'ten sonra kanlı sıcak savaş şekline dönüşmüştür.

Nitekim 1963'ten 1974'e kadar 11 yıl soykırımların; ekonomik ve siyasi kuşatmalarının baş eğdirmedeği Kıbrıs Türk Toplumui, Anavatanın koruyuculuğu ve yardımları sayesinde 1974 Temmuzunda özledigi güne kavuşacaktır.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖNSÖZ

GİRİŞ

1958 YILI ANILARI

HÜSEYİN GÖKEN 1

GÜLTER BİNATLILI 3

1963 OLAYLARI

CEMALİYE ÖZBAHAR 4

FERDİYE SAADET..... 5

HEDİYE KARAYEL 6

1974 OLAYLARI

MERYEM KOÇÇİNO 7

MEHMET GÖKEN 9

NERİMAN GÖKEN 11

AYSEL İZLEV12

FATMA HÜSEYİN ERTAN14

FATMA TEKİRDAĞLI16

GÖKCEN KAMALI17

PERİHAN KOLOŞLU18

HİDAYET EMİRZADE19

OSMAN POLATKAN20

AHMET GENCE23

YER ADLARI DİZİNİ24

ŞAHİS ADLARI DİZİNİ26

1958 OLAYLARI

1957 yılında *E.O. K. A* teşkilatı kuruldu. Rumlar önceleri İngilizlere karşıydılar. Bir sene boyunca sürekli İngilizlerle savaş durumundaydılar.

İngilizler bir çağrı yapıp, olur olmaz kişileri polis yaptı. İngilizlerin bunu yapmaktaki amaçları, Türklerle Rumları karşı karşıya getirmektir. Türk Polislerini Rumların karşısına çıkartıp, kavgalara yol açıyorlardı. O zaman Rumlar bir bildiri yayınlayıp, Kıbrıs davasının hem Türklere hem Rumlara ait olduğunu açıkladılar. Türkler Rumların bu çağrısına kulak asmamıştı. Böylece Rumlar hem İngilizlere hem Türklere karşı olmaya başlamıştı. Rumlar Türkleri öldürmeye başlamıştı.

1958 de Türkler *VOLKAN* adında bir teşkilat kurarlar. Bu teşkilatın amacı Rumlara karşı halkı korumaktır. Bu teşkilat oldukça gizli idi. Çocuklarımız, karılarımız bile bizim teşkilatta olduğumuzu bilmiyorlardı. Teşkilatta olan kişiler yazılır, mektuplarla anlaşıyor kimse kimseyle şüphe çekmemek için konuşmuyordu. O yıllarda başta Menderes Hükümeti vardı. İlk silahlarımızı gizli olarak bize Menderes Hükümeti göndermişti. Gelen silahlar örgüt başkanlarına dağıtıldı. Silahlar emir gelene kadar saklamaya alındı. Bu arada Rumlar eylemlerine devam ediyorlardı. Türklerde silahsız köyün belirli yerlerinde gözcülük yapıp, köylüleri olası bir Rum baskınından korumaya çalışıyordu.

Ben de 1958 de Fasur Çiftliği karakolunda polis olarak görev yapıyordum. Rumlar benden şüphelenip, beni takip etmeye başlamışlardı. Takip edildiğimi bildiğim için her zaman temkinli davranıyordum. Bir sabah görevime gitmek için yola çıktığımda iki Rumun beni takip ettiğini farkettim. Koşmaya başladığımda arkadan bana ateş etmeye başladılar. İki kilometre kadar peşimde koştu. Küçük bir Türk köyü olan Asomadoya kadar koşup oraya sığındım.

Radyo saat dokuz haberlerinde Rumların beni vurup öldürdüğü anonsunu yaptı. Hiçbirşeyden haberi olmayan ailem ise telaş içinde sağa sola sorup benden haber almaya çalışıyordu. Sığındığım köyden arkadaşlarımı gönderip onlara iyi olduğum haberini ilettim. Bir hafta sonra tayinimi istedim. Çünkü Rumlar peşimi bırakmayacak, ailemede zarar verecekti. Beni Limasol köyüne gönderdiler fakat yine fayda etmedi. Beni bir Rum polisi ile telgraf dairesine bekçi olarak atadılar. Öğleden sonra Rum polisinin yanında bir araba durduğunu ve gizlice birşeyler konuştuklarını farkettim. Ben kapıda nöbet beklerken Rum polisi sigara içmek için uzaklaşmaya başladı. Birşeylerin olacağından şüphelenip kendimi koruyabileceğim bir yere sığındım. On dakika sonra büyük bir gürültü ile duvarın dibine yattım. Benim olduğum yere bomba atmışlardı. O an nöbet arkadaşımın bana pusu kurduğunu, oraya bomba atılacağını bildiği için uzaklaştığını anlamıştım. Ortalık yatıştığında, Rumun çığlıklarını duydum ve hemen yanına koştum. Göğsüne, sıçrayan bir şarapnel parçası saplanmıştı. Ona yardım edip kan kaybını önledim.

Beni öldürmeye çalışan Rum, kendi hayatını kaybediyordu. Fakat benim yardımlarımla hayatta kalmayı başardı.

HÜSEYİN GÖKEN

70

KOLOŞ

Leymosun köyünde Rumlara ait büyük bir salça fabrikası vardı. Orada salça yapıp dış ülkelere gönderiyorlardı.

Salça yapımında kullandıkları domatezlerin büyük bir bölümünü bizim tarlamızdaki domatezlerden sağlıyorlardı. Domateslerimizi alıp bize paramızı vermiyorlardı.Çünkü Türklerden mal alan tüm Rumlar aralarında anlaşp, kimseye para vermiyordu. Bizde para alamayacağımızı bile bile başka şansımız olmadığı için çaresizce istediklerini onlara veriyorduk.

Bir gün kardeşim Mehmet'le tarlamızda domates toplarken aniden silah sesleri duymaya başladık ve hemen evimize koştuk.Yunan ve Rum askerleri köyleri gezip ,ne kadar erkek varsa çocuk genç demeden toplayıp iki katlı büyük bir binada esir ediyordu.Bu esirlerin içinde benim iki oğlum da vardı.Çocuklarımı görmek için esir oldukları yere gittiğimde ,Rumlar havaya ateş açıp bizi korkutuyor,onları göremeden geri dönüyorduk.

Oğlum Hasan'la birlikte esir düşen teyzemin oğlu Kemal, esirlere su getiren tankerin altına gizlenip kaçmayı başarmıştı.Onun kaçtığını öğrenen Rumlar oğlumu sorgulamaya başladılar,birşeyden haberi olmadığını söyleyen oğlumu dövüp kolunu kırdılar.Bu olayı öğrendiğimde oğlumu görmeye gittim. Bana oğlumu almak istiyorsam onlara para ödemem gerektiğini söylediler.İstedikleri parayı temin edip oğlumu ellerinden kurtardım.

Çektiğimiz ızdırabı hala daha unutmuş değiliz.Kolu kırılan oğlum ise,kolundaki sakatlık nedeniyle yaşadığı bu korkunç olayı asla unutamayacak.

GÜLTER BİNATLILI

1963 OLAYLARI

1963 yılında Rum baskıları patlak vermiş,her taraftan yağmur gibi kurşun yağmaya başlamıştı. Herkes canhavliyle bir taraflara koşup kaçmaya çalışıyordu.

İlerdeki zeytin ağaçlarının altında yaralı birisinin olduğu haberini aldık. Koşarak o tarafa giden insanlarla bende oraya gittim. Birde ne göreyim yerde yaralı yatan benim annemdi. Yaşlı gözlerle bana bakıp yardım istiyordu. Bir anda deliye döndüm,ne yapacağımı bilmez bir halde onu omuzlarıma alıp evimize taşıdım.annem ayağından vurulmuş çok kan kaybediyordu. Hemen Barış Gücüne haber verdim.İngiliz Üslerinden bir helikopter gönderip annemi aldılar.Orada tedavi edildiği halde bir ayağı sakat kaldı.Bu olayı yıllarca unutamadım.

1974 yılında benimde başıma aynı olay geldi. Rumlar saldırdığında kaçmaya çalışırken ayağımdan vuruldum ve ne yazık ki hala sakat yaşıyorum.

CEMALİYE ÖZBAHAR

68

GÖZÜGÜZEL

1963 yılında Bafı'nın Arodez köyünde oturuyorduk. Nişanlım Hüsnü'yle birlikte birlikte ev yapabilmek için bahçelerde çalışıp para biriktiriyorduk. Çektigimiz onca zorluktan sonra nihayet evimizi bitirip evlenmiştik.

Kocam mücahit olduğu için mevzide kalıyordu. Kolay haberleşebilmemiz için evimize telsiz yerleştirdi. Bu telsizle diğer Türk köyleriyle de haberleşiyorlardı.

1963 olayları başladığında Türklerin azınlıkta olduğu köyleri boşaltıp büyük Türk köylerine yerleştiriliyorduk. Onca emekle yaptığım evimden bir çöp bile alamadan gözlerim yaşlı bir şekilde ayrılıp Yalova köyüne gitmek için yola çıktık. Ertesi gün, evikizede buldukları telsizden süphelenen Rumların evimizi yaktığı haberini aldık.

Kocamla hemen köye dönüp evimizin harebe haliyle karşılaştık. Kocam beni teselli edip üzülmememi istedi. Çok üzül müştüm. Yinede yaşadığımıza şükrediyoruz.

FERDİYE SAADET

60

BAF

Sene 1963 ilk olaylar başladığında Ömerge mahallesinde Türkleri vurmaya başlamışlardı. O gece biz misafirlekteyken iki polis gelip bize evimize gitmememizi söylediler. Çünkü orayı karargah yapmışlardı.

Bizde iki üç ay komşumuz Aliye Hanım'larda kalmaya başladık. Evimizdeki mücahitlere yemek götürüyorduk. Yine bir gün yemek götürürken Bekir adında bir polis yolumu kesip nereye gittiğimi sordu. Ben duymamazlıktan gelip yoluma devam ettim. Ve nereye gittiğimi görünce peşimi bıraktı. Gecesi Rumlar köyleri basıp herkesi esir alıyordu. Bunu görünce korkudan tuvalete gizlenip tam yedi gün boyunca orada kaldım. Rumlar da yedi gün sonunda esirleri serbest bıraktı.

Serbest kaldıktan sonra ,gönüllü olarak dağlardaki mücahitlere yemek yapıp götürüyorduk. Benim gibi en az otuz kadın daha vardı. Dağlardaki mücahitlere ,yemekleri patika yollarından uçurumlardan geçerek götürüyorduk. Rum askerleri elimizdeki kapların parlamasını fark edip bize ateş açıyorlardı. Bizde kapları giysilerimize sarıp öyle götürüyorduk.

Elimizden gelen yardımları mücahitlerimizden esirgemedik, bugün öyle bir olay yine olsaydı hiç düşünmeden aynı şeyleri yapardım.

HEDİYE KARAYEL

64

LEFKOŞA

1974 OLAYLARI

İbrahim beş çocuğumdan biri idi. Herkes onu yakışıklılığı, efendiliği ve yardımseverliği ile tanıyordu. Liseyi o yıl bitirmiş, Türkiyede öğrenim görmek istiyordu.

1974 Temmuz günü bütün gençleri mücahit olarak mevzilere gönderdiler. Sabah erkenden kalkıp İbrahmin bulunduğu mevziye, ona yemek götürmeye gittim. Bana niye oralara kadar yoruldun deyip kollarıma sarıldı. Türkiye'den adanın her tarafına asker gönderildi,sakın korkmayın dedi ve beni eve geri gönderdi. Gece silah sesleriyle irkildik,temmuzun o kötü sıcağına birde savaş acısı eklenmişti. Kocam Cahit tüm köyün İngiliz üstlerine gittiğini kızımı alıp hemen benimde gitmem gerektiğini söyledi.Ben oğullarımı mevzilerde bırakıp gitmeyeceğimi söyledim.Kocam hemen kızımı ve beni zorla eski bir kamyonla bindirip üstlere gönderdi.Kendide mevziye savaşmaya gitmişti.

Bir gün sonra köyün düştüğünü ve tüm mücahitlerin üstlere geleceğini öğrendik.Yavaş yavaş mücahitler geliyor ,her gelene oğullarımı ve kocamı soruyordum.İki gün sonra üç oğlum ve kocam perişan bir halde geldiler ,fakat İbrahimim yoktu. Hemen ağlamaya feryat etmeye başladım,onun dağda gizlenmiş olabileceğini ,en kısa zamanda da geleceğini söylediler.Aradan beş gün geçmesine rağmen İbrahim ve arkadaşlarından hiçbir haber yoktu. Hemenn İngiliz komserliğine bildirdi. Bizi arabasına alıp, Yalova köyünde bulunan genç bir cesedi teşhis etmemiz için götürdü. Köye vardığımızda Allaha dualar edip o cesetin ogluma ait olmamasını diliyordum. Bizi cesetin yanına götürdüklerinde kalbim yerinden fırlayacak gibiydi. Cesete bakamıyordum bile kendimi toparlayıp baktığımda bu benim oğlum değil dedim. O anda şişmiş ve morarmış cesetin ayakkabılarında oğlum olduğunu anladım

o anda kendimi kaybedip bayıldım. Beni hastahaneye götürüp oğlumuda en yakın mezarlığa gömdüler.

Geride kalan dört çocukumuda evlendirip torun sahibi oldum ama hiçbiri İbrahim'in yerini tutamadı.

MERYEM KOÇÇİNO

70

YALOVA

1974 Olayları başladığında herkes gibi benide mevzilere çağırıldılar. Köydeki silahlar yetersiz olduğundan köyümüz işgal edilmiştir. Korkudan ne yana gideceklerini şaşırان kadınlar, çocuklar ve yaşlılar İngiliz üstleri yerine ovalara, dağlara kaçışmaya başladılar.

Gece iki otuz sıralarında köyde kimse kalmadığı için bizde mevzilerden çıkıp ovalara gizlenmek için yola çıktık. Ovaya vardığımızda büyük evleklerin içinde gizlenen insanlar karşımıza çıkmaya başladı. Onlarıda yanımıza alıp deniz kenarına indik. Sahil yolunu takip edip İngiliz üstlerine gitmeye çalışıyorduk. Biraz ilerledikten sonra kadın ve çocuk sesleri duymaya başladık sesleri takip edip Türkçe konuştuklarını duyunca hemen yanlarına gittik. Bizi gören kadınlar Türk olduğumuzu anlayınca üzerimize sarılıp ağlamaya başladılar. Hemen orada bir plan yapıp, kadın ve çocuklarımızı tek sıra halinde dizerek sessizce sahil yolundan İngiliz üstlerine gitmeye başladık. Aniden bize yaklaşan ışıkları görüp yere yattık. Dalgalar ayaklarımıza vuruyordu. Rum askerleri oraları tarıyorlardı. Onbeş yirmi dakika yerde yatıp onların gitmesini bekledik ve yolumuza devam ettik. Dağlarda uçurumları ve keçi yollarını takip edip büyük zorluklarla İngiliz üstlerine vardık. Diğer köylülerimizde oradaydılar. Öğleye kadar orada kaldık. Üst yetkilileri, halkı daha emin bir yer olan Paramal köyünün tepelerindeki kamplara nakletti. Orada yaklaşık altı ay kaldıktan sonra Türkiye'nin İskenderun şehrine gönderildik.

Orada da onbeş yirmi gün kalıp geri döndük ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yerleştik.

MEHMET GÖKEN

51

YALOVA

1974'de Barış Harekati olduğunda televizyon ve radyolar kırısa türk askerinin çıkarma yaptığını söylüyordu.

Bunu duyan köylüler evlerinin önüne türk bayrakları asmışlardı.

Kocam gece nöbetindeydi. Sabahleyin eve geldiğinde kesinlikle evden çıkmamamızı söyledi. Akşama doğru rumlar bize top atmaya başladı. Bir top tam bizim eve isabet edince çocuklarımı alıp koşarak komşularımızın evine sığındık. Benim gibi birkaç kişide o eve sığınmıştı. Geceyi orada geçirdik. Sabah erkenden uyandığımızda, rum askerleri eve girmiş sağa sola ateş ediyorlardı. Hepimizi evden çıkartıp esir aldılar. Çocuklarımı alıp esir kampına götürdüler. Bizide silah zoruyla başka bir yere götürüyorlarken, rum askeri ateş açtı ve yanlışlıkla kendi askerlerini vurdu. Sonra yaptıkları hatayı farkedince hemen o askeri alıp tedavi için götürdüler.

Benide çocuklarımın yanına götürdüler. Bizi orada barış gücü askerleri koruyordu.

Rumlara gelen bir emirle, hepimizi askeri araçlara koyup köylerimize geri götürmek için yola çıktılar. Fakat hepimizi yolda bırakıp kaçtılar. Herkes köyüne gitmek için dağıldı. Haber alan kocam bizi almaya geldi ve köyümüze döndük. Hala korku içindeydik, taki türk askerini görene kadar.

NERİMAN GÖKEN

(67)

BİNATLI

Hergünkü gibi birgünde sabah erkenden kalkıp evin tüm işlerini tamamlamıştım. Yemeğimide ocağa koyduktan sonra öyleye doğru komşumuz olan Letife Hanım'a kahve içmeye gittim.

Herşeyden habersiz kahvemizi içerken yüzlerce silah sesiyle irkildik. Ne olduğunu anlamadan kaçışan şnsanların çılgınlıklarıyla Rumların saldırdığını anladık. Korkudan dona kalmıştık. Kaçmamız gerektiğini bildiğimiz halde vurulacağınız korkusu ile dışarıya adım bile atamıyorduk. Bizim gibi korkudan kaçamayanlarla birlikte komşumuzun evine sığındık.

Evine sığındığımız komşumuzun kocası, ilerde bir mağara olduğunu ve oraya sığınabileceğimizi söyledi. Yaklaşık yirmi kişi kaçarak mağaraya gitmeye çalışıyorduk. Arkamızdan ateş eden Rum askerlerinin mermileri aramızdan geçerken kulağımın yanımdan geçen merminin sıcaklığını hissettiğim an ölüme ne kadar yaklaştığımı düşündüm ve ve korkum bin kat daha fazla arttı.

En sonunda mağaraya ulaşmıştık ama umduğumuz gibi bir yer değildi. Çamurdan oturacak yerimiz bile yoktu. Hemen eve geri dönmeye karar verdik ve aynı şekilde, aynı korkularla eve döndük.

Yaklaşık yarım saat sonra altı-yedi Rum askeri evi basıp hepimizi esir aldılar. Bizi bir otobüse bindirip esir kampına götürdüler. Orada başımıza ne geleceğini bilmeden öylece oturup kadarimize boyun eğmiştik. Ama beklediğimiz gibi olmadı ve Rum askerleri bize iyi davrandı. İki gün sonra bizi salıverdiler. Hepimiz şaşkınlık içinde İngiliz üslerine kaçmaya başladık. İngiliz üslerine vardığımız zaman çocuklarımı aramaya başladım. Onları bulduktan sonra ve sağlıklarının yerinde olduğunu gördüğümde mutluluktan ağlamaya başlamıştım.

Yaşadığım korkuları allah bir daha yaşatmasın diyorum. Ama başımızdan geçen olayları hayatım boyunca unutacağımı sanmıyorum.

AYSEL İZLEV

(62)

LİMASOL

1974 Yılında kocam Nejdet köyün muhtarıydı. Birgün kardeşim, kocam ve ben yemek yerken kapımız çalındı. Kapıyı açtığımda üç Rum ellerinde silahlarla beni itip evi aramaya başladılar. Kardeşim Osman orada döve döve bayıltılar. Amaçları kocamı öldürmekti. Kardeşimi kurtarmaya çalışan kocamı alıp yan taraftaki boş eve götürdüler. Bir taneside beni öldürmek için kalmıştı. Birden gözüme duvardaki baston takıldı. Bir şamatayla başka yere bakan rumun bir anlık dalgınlığını fırsat bilerek bastonu alıp kafasına vurdum ve onu bayıltıp kocamı götürdükleri eve doğru koşdum.

Kocamı soyup banyoda öldürmeye çalışıyorlardı. Kocamsa onlarla boğuşuyor, silahlarını almaya çalışıyordu. Kocamın o halini görünce Allahın bana verdiği kuvvetle bir askeri belinden tutup sallamaya başladım. Kocamda bende ellerinden kurtulmayı başarmıştık. Fakat kocamı öldürmeyi kafalarına taktıkları bu nedenle onu dağa çıkıp saklanması için gerekli hazırlıkları yapmıştık. Tarlalardan giden kocamın kaçtığını gördüklerinde tüm tarlaları ateşe verdiler. Kocamın yanıp öldüğünü zannetmiştim.

Sonra dağı geçip karşı köye giden kocamın yaşadığı haberini aldık. Bizde ailemle oraya gitmek için yola çıktık. Bir çok zorluklara göğüs gererek oraya vardık. Ama haladaha Rumlar peşimizi bırakmamıştı. Köyde bir akrabamızın yanına yerleşmiştik. Yine onun evinide basmışlar ve duvarda duran Atatürk resmini gördükleri zaman bize “bu domuzu niye duvara astınız?” dediler. Biz çılgık atmaya başlayınca havaya ateş edip evden kaçtılar. Bir haftaya yakın korkudan evden

dışarıya çıkamadık. Sonra türk askerinin adaya çıktığını öğrendik ve rahat bir nefes almış olduk.

FATMA HÜSEYİN ERTAN

(65)

KANDU

Biz Magosa'nın Karakol bölgesinde oturmaktaydık. Evimizin çok yakınlarında Rumların asker yetiştirdiği kamplar vardı. Evimiz kenar yerde olduğu için ,Türk mücahitler evimizden Rumlar'ın kamplarını gözetliyordu. Mücahitler evimizde torbaları kum doldurup mevzi yapıyorlar,bizde onlara yardım ediyorduk. Rum askerlerinin şüphelenmemeleri için evin tüm ışıklarını söndürmüştük. Savaştan bir gece önce kız kardeşim doğum yapmak için sancılanmış ve annem ile hastaneye gitmişlerdi. Mücahitler ,bizim artık o evde kalmamızın tehlikeli olacağını söyleyip bizi daha emin bir yere götürdüler. Birkaç saat sonra, Rumlar ateş açmaya başladılar. Mücahitlerimizin silahları yetersiz olduğu için tüm kadın ve çocukları bir sığınağa götürüp olası bir baskından korumaya çalışıyorlardı. Gelen bir emirle ,kadın ve çocukları gecenin karanlığından yararlanıp kale içine götürdüler. Çünkü kaleye girmek çok zordu. Bir ay boyunca orada kaldık. bu süre içinde yemek ve su ihtiyaçlarımızın hepsini askerler karşılamıştı. Türk askeri adaya çıkartma yapıp savaş bitince dışarıya çıktık. Kalenin içinde herşeyden habersiz,ailemden uzakta çok sıkıntılar çektim. Evlerimize döndüğümüzde harabelerle karşılaşmıştık.Tüm evler yıkılmış yağmalanmıştı.

FATMA TEKİRDAĞLI

45

MAGOSA

Sabah erkenden kalkıp kahvaltımızı yaparken ,Rumlar gelip evimizi yokladı. Bize evden çıkmamamızı, çıkarsak öldürüleceğimizi söyleyip evden çıktılar. ikindin üzeri Rumlar otobüslerle gelip kapı-kapı evleri dolaşarak ne kadar erkek varsa alıp gittiler. Sonra bizim eve geldiler. Kocam kapıyı açıp neler oluyor dediğinde seni esir almaya geldik dediler. Oğlum korkudan arka kapıdan kaçmak isterken Rumlara yakalandı, Seni de esir alacağız dediler. Oğlum korkudan ağlayıp yalvarmaya başladı. Eğer gelmezsen seni burada öldürürüz dediler ve onu da alıp gittiler. Biz de İngiliz üstlerine gönderildik. O günden beri ne oğlumdan nede kocamdan haber alamadım, öldüler mi hala daha yaşıyorlar mı bilmiyorum. Hala daha onların yaşadığına inanıp bir gün gelecekleri günü bekliyorum.

GÖKÇEN KAMALI

60

LİMASOL

Sabah beş'te kocamı göreve çağırdılar. Öğlen yemek için eve geldi tekrar geri döndü. Ben komşularımızla yaklaşık on onbeş kişi bizim evde oturuyorduk. İkindin silah sesleri duyduk korkumuzdan evden çıkamıyorduk. Gece elektrik kesik olduğu için lamba yakmıştım ışığı gören diğer komşumuz hemen oradan çıkıp baypas yolundan kaçmamızı söyledi. Sokağa çıktığımızda insanlar koşuşturup çığlıklar atıyorlardı. Yanımıza birisi gelip İngiliz üstlerine gitmek için onu takip etmemizi söyledi, onun peşinde giderken bir kadının yorgunluktan bayıldığını gördük ve teyzemle onu almaya döndük onu ayıltmaya çalışırken ötekiler bizden çok uzaklaşmıştı. Biz de yakındaki bir eve sığınmak için girdiğimizde orada yaklaşık elli kişinin de olduğunu gördük. Sabah Rumlar evi basıp aramızda erkek olup olmadığını sordu ve erkekleri bir araya koyup götürdüler. Kadınlar ağlamaya başladı, hepimiz kaçmak için yola çıktık, Rumlar bize otobüs getirip hepimizi İngiliz üstlerine götürmek için yola çıktılar. Fakat üstler yerine bizi kandırıp esir kampına götürdüler. Bize orada anonslar yapıp korkmamamızı bizi öldürmeyeceklerini söylediler. Bir gün sonra bizi de gönderdiler. İki gece boyunca hiç bilmediğimiz bir evde aç ve susuz ne olacağını bekliyorduk. Evin yan tarafına şehitleri gömüyorlardı. Benim de kardeşim kayıp olduğu için koşup her gelen cesede bakıyordum. Allah'a şükürler olsun ki o günleri sağ salım atlattık.

PERİHAN KOLOŞLU

50

MALYA

Evimizde otururken içi asker dolu bir kamyonun durduğunu gördük. Kamyondan inen askerler köydeki gizlenip ,bütün köyü abluka altına almışlardı. Evlerimize ateş etmeye başladıklarında hepimiz yerlere yatıp kendimizi koruyorduk. Dört gün orada kaldılar ve bizi evlerimizden dışarıya adım bile attırmadılar. Mücahitlerimiz dört gün onlarla savaştı fakat,yeterli silah olmadığından köy işkal edilmişti. Bu arada girdikleri evlerdeki insanları öldürüyorlardı. Kardeşim bizi evden çıkartmaya çalıştı.Bir koluna kendi kızını bir koluna benim kızımı dolayıp koşmaya başladı.Ben de arkasından çıplak ayakla koşarak halkın toplandığı okullara gidip orada saklandık.Tam bir ay orada kaldık. Yemek ve su ihtiyacımızı İngilizler karşılıyordu.Ölen insanları okulun yan tarafında çukurlar açıp beşer-beşer gömüyorlardı. Oradan azar-azar insanlar kaçmaya başlamıştı. O gün kaçma günü bize gelmişti.Kardeşimle kaçarken ateş açan Rumlar kardeşimi ayağından vurdular. Kardeşimi altı ay boyunca göremedik. Uzun bir tedavi gördüğü halde hala daha sakat yaşıyor. Bizi İngiliz üstlerine taşıdılar.Orada uzun bir süre çadırların içinde, kötü şartlarda yaşadıktan sonra Adana'ya gönderildik. Yirmi gün sonunda şimdiki yerimize geldik

H İDAYET EMİRZADE

60

MALYA

Limasol'da gönüllü mücahitlerden biriydim. On dokuz Temmuz sabahı hiç uyumadım, saat 05.00'te Cumhurbaşkanlığı Rauf Denktaş'ın anonsu ile birlikte Kıbrısın her tarafına Türkiyeden Türk Askerleri çıkarılmaya başlıyordu. Tam bu esnada Rumlar ateş açmaya başladı. Havan toplarıyla diğer silahlar da dahil sivil halkın üzerine gelişi güzel, yoğun bir şekilde ateş ediyorlardı. Sabah saat 05.00'te başladılar ve sabaha kadar devam ettiler. Bu arada çoluk çocuk korkudan sağa sola düşen havan mermilerinden kaçmaya çalışıyorlardı. Bizde onlara hem yardım eder hem de savaşırdık. Saatler geçtikçe Rum ateşi daha da yoğunlaştı. Havan mermileri dakikada yüz-yüz yirmi tane düşerdi. Elimizde bulunan mermiler azalmaya başladığı için, yavaş-yavaş merkeze doğru gerilemeye başladık. Yollarda yaralılar ölümler yatıyordu. Yaralıları hastaneye taşımaya çalışıyorduk. Öğleden sonra, bir çok mevzilerimiz harap oldu ve herkes hastane denilen yerde toplandı. Rumlar gelip bizi oradan esir aldı. Altı-yedi Kilometre kadar gece boyunca bizi yürüttükten sonra, Yasıfidis'in kliniğine götürüp bizi sultanmış çimlerin üzerine yatırdılar ve bize tekme tokat vurmaya başladılar. Orada bizi ihtiyarlardan ayırıp kurşuna dizdiler. Fakat sonradan Stamadi adında bir binbaşı gelip "ne yapıyorsunuz" diye oradaki assubaya sordu. "Bunları öldürürsek Türkiye'ye ne hesap verimiz" diyerek kızdı ve silahları indirmelerini söyledi. Aynı gün öğleden sonra bizi yine yürüterek, sekiz-dokuz kilometre uzakta bulunan futbol sahasına götürdüler. Onun içerisine bizi hem askerler hem de tellerle kapattılar. İçimizden birini de vurarak öldürdüler. On dört Gün boyunca sadece üzüm yiyerek beslendik. Oradan Birleşmiş Milletler'in nezaretinde ilkokula götürüldük. Sahada ve okuldaki günlerimiz toplam doksan bir gün kadardı. İşkence, dayak, aşağılayıcı sözler ve kötü muameleler gördük. On beş Ekim'e kadar orada kaldık ve kurayla gönderilen ilk partideki ailelerin arasında biz

de vardık. Dokuz otobüs nezaretinde Litra Palas'a geldik orada otobüs değiştirip şimdi içinde yaşadığımız eve geldik. Bu dönemde geçirdiğimiz korkulu ve acı dolu günlerde hepimizin tek dileği sağ salim evimize dönüp bütün bu yaşananları unutmaktı. Ama ne yazık ki bütün bu yaşananlar hayatımız boyunca bizimle beraber yaşamak zorunda kaldı. Unutulmadı...

OSMAN POLATKAN

63

LİMASOL

Arkadaşım ile birlikte mevzide Rumlara karşı savaşıyorduk. Diğer taraftan Rumlar Türk mevzilerini yarıp Baf'a girmeyi başarmışlardı. Bizim bundan haberimiz olmadığı için Rumlar bizi arka taraftan kısıtırmıştı. Hava tam kararmak üzereyken arkamızdan "teslim olun!" çağrısı duyduk. Bu çağrı bize Türkçe yapıldığı için arkadaşlarımızın bir şakası olduğunu sandık. Arkamızı dönüp Rum askerleriyle karşılaştığımızda şok olmuştuk. Baf'ın bu kadar erken teslim olacağını ümit etmiyorduk. Rumları görür görmez hemen kendimi önümdeki duvarın arkasına attım. Arkadaşım ise, yan tarafımızda bulunan eski bir evin arkasına saklandı. Ben duvarın arkasına atlar atlamaz silahımı çekip Rumlara ateş etmek için arkamı döndüm. Arkamı dönmemle, Rumların bana attığı bombanın patlaması bir oldu. O an neye uğradığımı şaşırdım. Bir anda kendimi alevlerin içinde buldum ve yere yığıldım. Bununla yetinmeyen adi Rumlar, üzerime yoğun ateş açtılar, sonra da beni öldürerek benimle uğraşmayı bıraktılar. Bu esnada evin arkasında saklı bulunan arkadaşıma "çık be köpek Türk! Arkadaşını öldürdüğümüz gibi seni de öldüreceğiz" dediler. Arkadaşımın Rum askerlerinin üzerine ateş açıp, içlerinden birini öldürmesi sonucunda korkup kaçtılar. Benim yaralı olduğumu gören arkadaşım gidip yardım çağırdı. Yardıma bir başka arkadaşım annesiyle birlikte geldi. Onlar geldiklerinde gözlerim hiç görmüyordu, sadece onların seslerini duyabiliyordum. Çok yara almıştım. Vicudumun hiçbir yerini hissedemiyordum. Tek yapabildiğim arkadaşıma beni kurtarması için yalvarmaktı. Acımdan avazım çıktığı kadar bağıryordum. Daha sonra beni Baf'taki Türk hastanesine götürdüler. Ne yazık ki orası Rumlar tarafından işgal edilmişti. Bu yüzden mecburen Rum hastanesine kaldırıldım. Orada üç ay yattıktan sonra beni Pergama'daki hastaneye kaldırdılar. Üç ay da orada yattım. Artık

tamamen iyileşmiştim fakat gözlerimin ikisi de kör olmuştu. Sol gözüm tamamen parçalanmış, sağ gözümde ise ciddi yaralanmalar vardı. Doktor ameliyatla sağ gözümün iyileşme imkanı olduğunu, fakat bu ameliyatın adamızda yapılamadığı için yurt dışında yapılması gerektiğini söylediler. Sonuçta beni Türkiye'ye gönderdiler ve orada ameliyat oldum. Ameliyat olduktan sonra sağ gözüm tam olarak olmasa da iyileşmişti. Beni ameliyat eden doktor bana ilk kez birini ameliyat ederken ellerinin titrediğini söylemişti. Bunun sebebi de Kıbrıs'lıları çok sevmesi ve onların bu durumuna acımasıydı. İki ay sonra taburcu oldum ve Kıbrıs'a döndüm. Bu süre zarfında Kıbrıs'ta harekât olmuş ve çatışmalar bitmişti. Herkes yeni belirlenen sınırlar içerisine göç etmişti. Ben de ailemin yerleşmiş olduğu mevlevi köyüne gidip bundan sonraki yaşamımı orada sürdürdüm.

AHMET GENCE

50

BAF

YER ADLARI DİZİNİ

-A-

ADANA, 19

ARODEZ, 5

ASOMADO,1

-B-

BAF, 5, 22

BAYPAS, 17

-F-

FASUR ÇİFTLİĞİ KARAKOLU, 1

-İ-

İNGİLİZ KOMSERLİĞİ, 7

İNGİLİZ ÜSTLERİ, 17, 9, 4

İSKENDERUN, 9

-K-

KIBRIS, 11, 20, 23

K.K.T.C., 10

-L-

LEYMOSUN, 3

LEDRA PALACE, 21

LİMASOL, 2, 20

-M-

MAGOSA, 16

MEVLEVİ, 23

-Ö-

ÖMERGE MAHALLESİ, 6

-P-

PARAMAL, 9

PERGAMA, 22

-T-

TÜRKİYE, 7,9, 20, 23

-Y-

YALOVA, 5, 7

YASİFİDİS KLİNİĞİ, 20

ŞAHİS ADLARI DİZİNİ

-A-

ALİYE, 6

ATATÜRK, 14

-B-

BEKİR, 6

-C-

CAHİT, 7

-E-

EMİNE, 6

-H-

HASAN, 3

HÜSNÜ, 5

-İ-

İBRAHİM, 7

-K-

KEMAL, 3

-L-

LETİFE, 12

-M-

MEHMET, 3

MENDERES, 1

-N-

NEJDET, 14

-O-

OSMAN, 4

-R-

RAUF DENKTAŞ, 20

-S-

STAMADİ, 20